

Поточний стан справ у діяльності фінансових компаній, лізингодавців та ломбардів (за підсумками 1 кв. 2007 року)

Внесення інформації про фінансові компанії до Державного реєстру фінансових установ розпочалося в 2004 році. На кінець 1 кв. 2007 року до Державного реєстру фінансових установ (Держреєстру) було внесено інформацію про 125 фінансових компаній, що на 9 компаній більше, ніж на початок року.

Узагальнені дані щодо видів фінансових послуг, які мають право надавати фінансові компанії, внесені до Державного реєстру фінансових установ, а також юридичні особи – суб'єкти господарювання, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але мають визначене законом право надавати фінансові послуги, наведено в таблиці 1.

Таблиця 1.

Інформація щодо кількості фінансових компаній/юридичних осіб, які мали право надавати фінансові послуги

Вид фінансових послуг	<i>Станом на 31.03.2007</i>	
	Кількість фінансових компаній	Кількість юридичних осіб
Надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів	2	-
Надання фінансових кредитів за рахунок власних коштів	29	-
Надання позик	27	-
Переказ грошових коштів	1	-
Надання порук (поручительств)	31	56
Залучення фінансових активів фізичних осіб із зобов'язаннями щодо наступного їх повернення шляхом укладання договорів на управління майном	63	-
Залучення фінансових активів юридичних осіб із зобов'язаннями щодо наступного їх повернення шляхом укладання договорів на управління майном	74	-
Фінансових лізинг	25	132
Надання гарантій	30	-
Факторинг	30	-
Довірче управління фінансовими активами	-	-
Кліринг	-	-
Обслуговування дорожніх чеків	-	-
Діяльність з обміну валют	1	-
Надання послуг з поштового переказу грошових коштів	-	1

Відповідно до розпорядження Держфінпослуг від 23 березня 2006 року №5523 для надання послуг переказу грошових коштів небанківська фінансова установа, що внесена до Держреєстру повинна в уставленому порядку одержати відповідну ліцензію. Станом на 31.03.07 Держфінпослуг видала 1 ліцензію на здійснення переказу коштів небанківськими фінансовими установами.

Інформація щодо ліцензування фінансових компаній наведена у таблиці 2.

Таблиця 2.

Ліцензування фінансових компаній у 2006 році

Вид діяльності, на яку видаються ліцензії	Кількість діючих ліцензій станом на початок року	на кінець 1 кв. 2007 р. (наростаючим підсумком з початку року)			Кількість діючих ліцензій станом на кінець періоду
		видано ліцензій	анульовано ліцензій	сума сплачена до бюджету за ліцензування	
	шт.	шт.	шт.	тис. грн.	шт.
Залучення коштів фізичних осіб – установників управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю	80	7	0	212,0	87
Здійснення переказу коштів небанківськими фінансовими установами	1	0	0	0,0	1
Разом	81	7	0	212,0	88

Загальні активи фінансових компаній з початку 2007 року зросли на 435,9 млн. грн. (на 9%) і на 31.03.07 склали 5 260,5 млн. гривень.

Всі фінансові компанії протягом 3 місяців року уклали 4 656 договорів щодо надання фінансових послуг загальною вартістю 5 897,3 млн. грн. (табл. 3.), що становить 54,4% кількості та 48,2% вартості договорів укладених протягом всього 2006 року.

Порівняно з 1 кв. 2006 року дещо змінилась структура обсягів укладених договорів за видами послуг. Так, з 65,2% у 1 кв. 2005 року до 31,3% у 1 кв. 2006 знизилась питома вага операцій з обміну валют у загальному обсязі наданих фінансових послуг. Питома вага послуги з переказу коштів зменшилась з 13,2% до 5,1%. Зате помітно зріс обсяг послуг, пов'язаних із залученням фінансових активів фізичних осіб із зобов'язанням щодо наступного їх повернення шляхом укладання договорів на управління майном: з 15,2% від загального обсягу всіх видів послуг за результатами 1 кв. 2006 року до 57,9% на кінець 1 кв. 2006.

Таблиця 3.

**Вартість укладених фінансовими компаніями договорів
з надання фінансових послуг**

Вид фінансової послуги	Обсяг фінансового активу, що є предметом договору, млн. грн.		
	1 кв. 2005	1 кв. 2006	1 кв. 2007
Операції з обміну валют	722,7	1 278,3	1 845,3
Операції з переказу коштів	257,6	259,5	301,5
Залучення фінансових активів фізичних осіб	104,4	298,5	3 412,5
Залучення фінансових активів юридичних осіб	3,3	42,8	250,6
Послуги факторингу	6,0	14,2	41,5
Надання позик	20,8	45,8	21,5
Надання фінансових кредитів за рахунок власних коштів	8,6	9,3	18,8
Надання порук (поручительств)	0,0	10,7	0,0
Фінансовий лізинг	4,2	1,6	2,4
Надання гарантій	0,0	0,0	3,3
Всього	1127,6	1 960,7	5 897,4

Обсяги фінансових послуг, наданих юридичними особами – суб'єктами господарювання, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але мають визначене законом право надавати фінансові послуги, наведено в таблиці 4.

Таблиця 4.

**Вартість укладених юридичними особами – суб'єктами господарювання,
які не є фінансовими установами договорів з надання фінансових послуг**

Вид фінансової послуги	Обсяг фінансового активу, що є предметом договору, млн. грн.	
	1 кв. 2006	1 кв. 2007
фінансовий лізинг	299,8	659,9
поштовий переказ	801,9	945,3
Всього	1101,7	1 605,2

Діяльність фондів фінансування будівництва (ФФБ) та фондів операцій з нерухомістю (ФОН)

У 2004 році набрав чинності Закон України „Про фінансово-кредитні механізми та управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю”, який забезпечив можливість небанківським фінансовим установам провадити діяльність із залучення фінансових активів фізичних та юридичних осіб на вказані цілі із зобов'язанням щодо наступного їх повернення шляхом укладання договорів управління майном.

З метою надання послуг із залучення фінансових активів фізичних осіб для управління ними у сфері житлового будівництва фінансовими компаніями станом на 31.03.07 отримано 87 ліцензій. Таким чином, із

zareєстрованих у Держреєстрі 125 фінансових компаній, 87 є фінансовими компаніями – управителями (майже 70% усіх фінансових компаній).

Протягом з початку року кількість фінансових компаній-управителів зросла на 7 компаній, що вказує на зацікавленість у веденні бізнесу, пов'язаного із залученням та управлінням активами з метою будівництва житла за допомогою механізму ФФБ.

Разом з тим на кінець 1 кв. 2007 року із 87 фінансових компаній – управителів лише 56 (64%) створили 245 фондів фінансування будівництва (ФФБ).

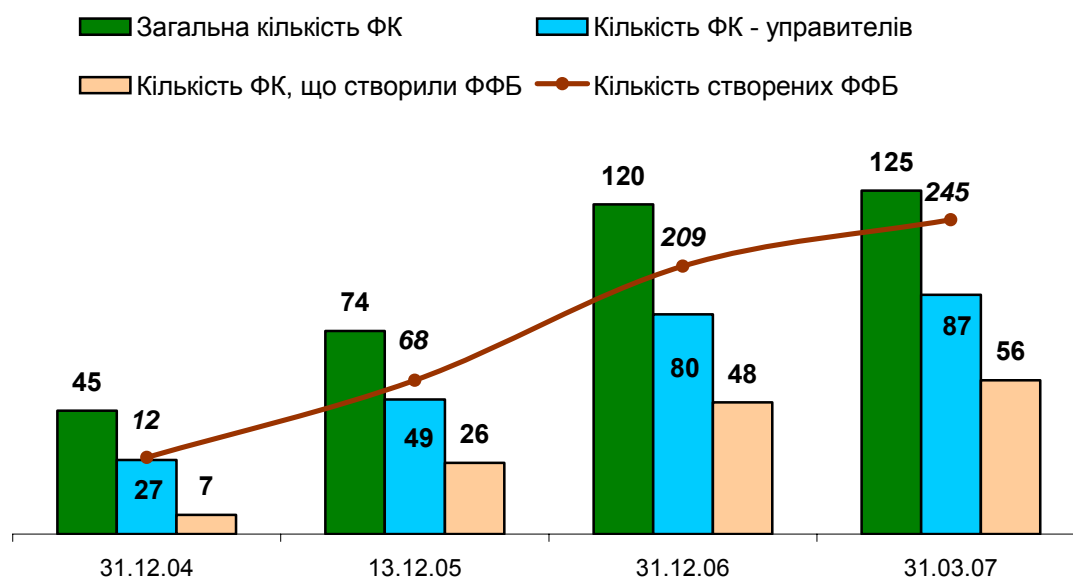

Рис. 1. Активність фінансових компаній-управителів зі створення ФФБ

Із 245 створених ФФБ 126 (51%) розташовано в м. Києві та Київській обл., 17 ФФБ створено в Одеській обл., 12 – в Чернігівській, по 10 – в Дніпропетровській та Івано-Франківській областях.

Протягом 1 кв. 2007 року 2006 року фінансовими компаніями, які здійснюють управління фінансовими активами у сфері житлового будівництва, укладено 1713 договорів, 94% яких укладено з фізичними особами - довірителями. У відповідному періоді минулого року фінансовими компаніями було укладено 649 таких договорів. Виконано за звітний квартал 457 договорів, укладених з фізичними особами та 2 договори, укладених з юридичними особами. На кінець кварталу за 7 867 договорами термін дії ще не закінчився.

Протягом 1 кв. 2007 року кількість довірителів (фізичних та юридичних осіб) зросла на 1702 особи (26%) та станом на 31.03.07 становила 8172 осіб.

На кінець 1 кв. 2007 року від 8172 довірителів залучено 3,4 млрд. грн. на фінансування будівництва житла, з них 3,1 млрд. грн. (90%) - від 8066 фізичних осіб, решта 0,3 млрд. грн. - від 106 юридичних осіб.

Динаміку залучених коштів фізичних та юридичних осіб для будівництва житла наведено в таблиці 5.

Таблиця 5.

Обсяги залучених від довіртелів коштів для будівництва житла протягом 1 кв. 2007 року (залишок на кінець місяця)

Місяці	Залучено (усього), млн. грн.	Залучено від фізичних осіб, млн. грн.	Залучено від юридичних осіб, млн. грн.
Січень	2893,2	2594,9	298,3
Лютий	3162,0	2845,8	316,2
Березень	3413,4	3069,2	344,2

Станом на кінець 1 кв. 2007 року 5 фінансових компанії одержали дозвіл на право емісії сертифікатів фонду операцій з нерухомістю (ФОН), з них 2 дозволи видано у 1 кв. 2007 року.

Фінансовий лізинг

Протягом 2006 року фінансовими компаніями та юридичними особами, які не мають статусу фінансових установ, але можуть згідно з законодавством надавати фінансові послуги, укладено 1841 договір фінансового лізингу (майже 34% договорів, укладених протягом усього 2006 року) загальною вартістю 755,1 млн. грн., що становить 21% обсягів усього 2006 року. Вартість об'єктів лізингу, що є предметом укладених у 1 кв. 2007 року договорів, становить майже 662,2 млн. грн..

На кінець 1 кв. обсяг чинних договорів фінансового лізингу (портфель угод – 9 582 договорів) складав 4,6 млрд. грн.

Динаміка вартості договорів, укладених протягом кварталу, та договорів, чинних на кінець кожного кварталу, наведена на рис. 2.

В основному договори фінансового лізингу укладається юридичними особами. Так, протягом кварталу юридичними особами було укладено 1835 договорів, фінансовими компаніями – 6. Разом з тим, середня вартість об'єктів лізингу за договорами укладеними протягом 1 кв. 2007 року фінансовими компаніями становить 398,1 тис. грн. та майже на 11% перевищує середню вартість об'єктів лізингу за договорами укладеними юридичними особами.

Рис. 2. Динаміка надання послуг фінансового лізингу протягом 2005 – 2006 років

Вартість об'єктів лізингу за договорами укладеними у 1 кв. 2007 року у 2,2 раза перевищує вартість об'єктів лізингу, що були предметом договорів укладених за 1 кв. 2006 року. Разом з тим, за усіма укладеними договорами середня вартість об'єкту фінансового лізингу знизилась з 609,4 тис. грн. у 1 кв. 2006 року до 359,6 тис. грн. за договорами укладеними протягом 1 кв. 2007 року.

Станом на кінець звітної періоду вартість договорів із лізингоодержувачами, які представляють транспортну галузь, складала близько 29 % від загальної вартості чинних договорів. Понад 20 % загальної вартості договорів припадає на підприємства сільського господарства (рис.3.).

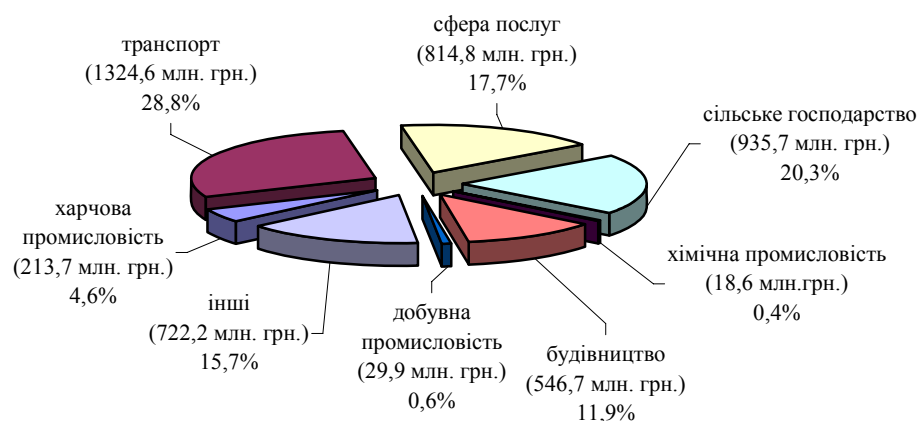

Рис. 3. Розподіл вартості чинних станом на кінець 1 кв. 2007 року договорів фінансового лізингу за галузями

Як і в попередньому році, використання лізингових операцій при заміні основних фондів підприємств залишається середньостроковим інструментом (термін дії договору 2 – 5 років).

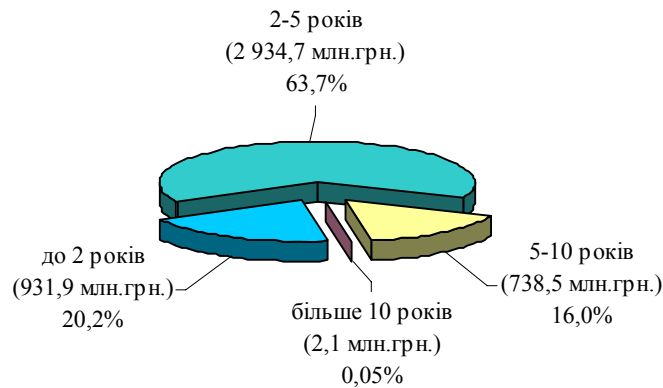

Рис. 4. Розподіл чинних станом на кінець 1 кв. 2007 року договорів лізингу за терміном їх дії

Основними об'єктами лізингу за чинними на кінець 1 кв. 2007 року договорами є транспортні засоби (45,7% вартості усіх чинних договорів лізингу), техніка, машини і устаткування для сільського господарства (18,7%).

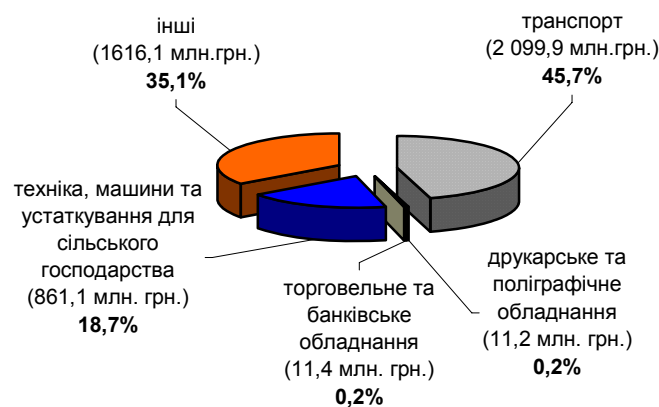

Рис.5. Розподіл чинних станом на кінець 1 кв. 2007 року договорів лізингу за обладнанням

Факторинг

Протягом 1 кв. 2007 року фінансовими компаніями укладено 168 договорів факторингу (23,4% договорів укладених протягом усього 2006 року) на загальну суму 41,5 млн. грн. (29,4% обсягу минулого року). Виконано за квартал 193 договори на суму 47,4 млн. грн.

Динаміка кількості та вартості укладених фінансовими компаніями договорів факторингу по кварталах наведена на рис. 6.

Рис. 6. Динаміка надання фінансовими компаніями послуг факторингу протягом 2005 – 1 кв. 2007 рр.

88 % усіх договорів факторингу (147 договорів) на загальну суму 34,5 млн. грн. було укладено з юридичними особами., решта (21 договір) – з фізичними особами - суб'єктами підприємницької діяльності на суму 7,2 млн. грн. (рис. 7.). Діючими на кінець 1 кв. 2007 року залишалось 98 договорів факторингу.

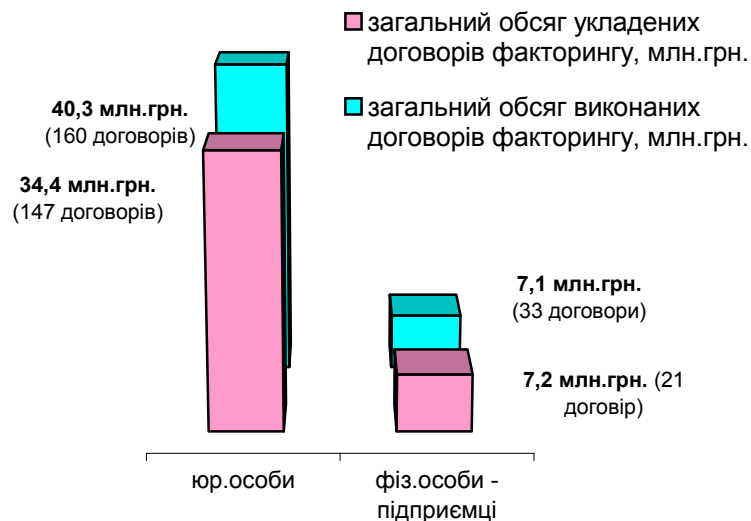

рис.7. Кількість та обсяг укладених і виконаних договорів факторингу за 2006 рік

Діяльність ломбардів

Після визнання ломбардів фінансовими установами відповідно до Закону України „Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” Держфінпослуг запровадила систему державного регулювання їх діяльності, зокрема, шляхом внесення інформації про ломбарди до Державного реєстру фінансових установ.

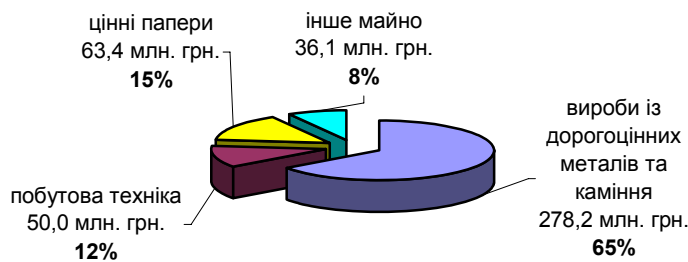

Станом на 31.03.07 до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 309 ломбардів, що на 6 ломбардів менше, ніж на початок року.

Загальні активи ломбардів знизились з початку року на 12% і на кінець I кварталу 2007 року склали 411,4 млн. грн. Незважаючи на деяке зниження кількості ломбардів, обсяги кредитування населення ломбардами залишаються відносно стабільними.

Протягом I кв. 2007 року ломбарди під заставу майна видали 1 303,9 тис. фінансових кредитів на суму 427,7 млн. грн. (що складає 27% результату всього 2006 року за кількістю та 28% за обсягом). Середня позичка ломбарду у I кв. 2007 року становила 328,0 грн. (у I кварталі 2006 - 341,3 грн.).

Структура кредитування ломбардами за видами застави, порівняно з початком року практично не змінилась: близько 65% обсягів кредитування здійснюється під заставу виробів із дорогоцінних металів та каміння, 15% під заставу цінних паперів, 12% під заставу побутової техніки, решта (8%) під заставу іншого майна.

Рис.8. Структура виданих ломбардами протягом I кв. 2007 року фінансових кредитів за видами застави

Погашено протягом 3 міс. кредитів на суму 406,0 млн. грн., тобто 95% наданих кредитів, причому 41,3 млн. грн. (10 % обсягу погашених кредитів) було погашено за рахунок наданого в заставу майна.

Середньозважена річна відсоткова ставка за фінансовими кредитами, наданими ломбардами, на кінець березня 2007 року склала 139,8%.